

Kunstenaar Alle Jong slaat in zijn werk bruggen tussen heden en verleden. Hunebedden keren steeds terug in zijn schilderijen, niet als loodzware stenen maar als vederlichte holtes die door de kosmos tui-melen. Een wandeling met de schilder door zijn solo-expositie in Museum Heerenveen.

KIRSTEN VAN SANTEN

Het zijn spannende tijden voor beeldend kunstenaar Alle Jong; niet alleen wacht hij op uitsluitsel op een aanvraag bij het Mondriaan Fonds, ook legt hij de laatste hand aan een videogame, zelf noemt hij het 'een interactieve dwaling', waar hij al dik drie jaar aan werkt. Roerige tijden dus, en dan is de expositie in Museum Heerenveen een rustpunt, gewoon, een plek waar het feitelijk om draait: om zijn schilderijen en tekeningen die in Afslag BLV, de dependance van Museum Belvédère, op toeschouwers wachten. Die druppelen op deze zonovergoten zaterdagmiddag in kleine groepjes langs zijn werk.

'Apart', oordeelt een besnorde man die een metersgroot schilderij monstert. 'Mooi', vult zijn echtgenote aan. Ze zien een hol ovaal, zwevend in een donker vlak, gedragen door een onzichtbare kracht, gedragen door een onzichtbare kracht. In de holte groeit een boom, de kronkelige takken zoeken zich een weg naar het licht. Uiteenlopende stijlvormen en tijden buitelen in dit werk over elkaar heen – het landschap op de voorgrond is in grove lijnen geschilderd, ja, haast als in een videogame, de boom doet qua lijnvoering denken aan een zestiende- of zeventiende-eeuwse grafiek, dan weer aan een oude Japanse prent, en dan is er het zwarte vlak, diep-diep-zwart, een spel met donker en licht, van houtskool.

Jong vertelt dat hij de tekening in het najaar van 2022 maakte, tijdens koude winterdagen, het was -6 graden in zijn steenkoude atelier aan de Voorstreek. Een kwestie van een paar minuten schilderen en dan weer een tijdje op en neer springen, heen en weer lopen, om warm te worden. Die fysieke inspanning en ontberingen zitten ook in het werk, het is een schilderij dat geen toeschouwer onberoerd laat. Hier zijn offers voor gebracht.

Kunstenaar Alle Jong temidden van zijn werk in de solo-expositie OER. FOTO'S NIELS DE VRIES

De 34-jarige schilder die in Groningen aan de Minerva Academie afstudeerde en nu in Leeuwarden woont en atelier houdt, is een nietsontziend kunstenaar, compromisloos, volhardend, hij leeft voor de kunst en is bereid daar ver voor te gaan. „Je moet steeds weer in het diepe springen, bikkelen om iets te creëren.” Terwijl iedereen buiten in de stad op weg was naar werk en winkels, kwamen de 'oerbeelden' vanuit het niets tot hem. „Je hebt eigenlijk helemaal niets nodig, je kunt vanuit het nulpunt van het universum scheppen.”

De expositie in Heerenveen heet OER: te zien zijn de grote werken met zwevende hunebedden en bomen die daaruit ontspruiten, maar ook kleinere pen- en houtskooltekeningen waarin bomen, ovale vormen, tunnels en lichtbronnen ook steeds terugkeren. 'Stromende oergedachten', noemt Jong het zelf, archaische beelden uit lang vervlogen tijden of uit het onderbewuste die spontaan tot hem komen. Hij sluit niet uit dat oude ideeën, herinneringen van voorouders, eeuwenoude beelden onze gedachtewereld binnen kunnen sijpelen, een kwestie van je openstellen, van intuïtie ook. Transformaties, tijdspoorten,

Alle Jong laat oergedachten stromen

af dalen naar een niet-stoffelijke wereld, het zijn dingen die hem bezighouden.

Dat klinkt misschien heel abstract, maar heeft ook een concrete kant. We staan voor een metersgroot doek met daarop opnieuw een holte, een lichtschaal eigenlijk, afgebeeld. Uit de schacht lijken ronde vormen gelanceerd te worden. Discussen? Bloedplaatjes? Eencellige organismen? Hoe dan ook, er dwarrelt of er schiet iets uit omhoog, de kosmos in. Jong vertelt over zijn moeder, die overleed toen hij 21 was. Zij, een basisschooljuf, zag haar dood als een vorm van op reis gaan, en ze vertelde haar kinderen dat het een reis was die ze alleen moest maken. 'Jullie kunnen niet mee.' Jong wijst op de zwarte vormen op het doek, entiteiten die omhoog zweven, op weg naar een licht, naar een opening.

Zijn moeder zit vaker in zijn werk verborgen. In *Sketchy Fables*, zijn handgetekende videogame in wording, inmiddels bestaand uit 10.000 tekeningen, zit ze ook 'verstopt'. In de game kan de speler een klooster betreden en in een kloof afdalen. Op de bodem staat een kist waaruit een

helder licht straalt, waaruit een energie oprijst. Een visioen, noemt Jong het, direct te verbinden met zijn moeder.

Hunebedden blijven hem fascineren, die eeuwenoude bouwwerken die een rituele ruimte scheppen. Jong laat ze zweven, heft de zwaartekracht op: „Ik maak ze vederlicht.” De gedachte aan de dood zit erin en de overtuiging dat niets echt verdwijnt, dat alles behouden blijft, ook al kunnen we het niet altijd duiden. „Ik heb een diep vertrouwen in het leven en in de dood. Je hoeft nergens bang voor te zijn. Alles, echt alles, is een grote schets, de wereld, de kosmos, heden en verleden, het is een groot kunstwerk.” Het is een inzicht dat werd bekrachtigd na een ervaring met psychedelica – dat alles één is. Het laat hem niet meer los en voedt zijn creatieve energie nu.

Jong vertelt over Aboriginal-kunstenaars die een kunstwerk niet opeisen, maar het hebben over 'the spirit of the hand'. De kunstenaar als doorgeefluik, als medium. Mooi vindt hij dat, het loslaten van het ego, het idee dat iedereen kunstenaar zou kunnen zijn.

Kunstenaar Alle Jong in Museum Heerenveen.